

Posudek diplomové práce

Bc. Alena Suchá, *Vybraná dějová jména ve slovníku Le Petit Robert*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2013, 96 stran včetně bibliografie.

Alena Suchá ve své diplomové práci analyzuje vzorek dějových jmen vybraných z elektronické verze francouzského slovníku *Le Petit Robert* (ve vydání z r. 2012). Tento vzorek podrobuje nejen analýze toho, jak jsou tato jména reprezentována právě ve slovníku, ale také jak tato „slovníková“ existence koresponduje s reálným územím, který lze získat z rozsáhlých korpusů. Tento praktický cíl je však jen jedním z deklarovaných témat: tím druhým, neméně důležitým, je teoretický popis dějových jmen na základě současných a nedávných teorií morfologie. Autorka práce chtěla tyto teorie podrobně popsat a aplikovat je na svůj vzorek; přidržela se při tom zejména Anscombrových (1986) kritérií, která jsou pro cíle práce mimořádně vhodná. Oba cíle jsou naplněny, a proto lze říct hned na začátku, že diplomová práce Aleny Suché je zdařilým textem.

Práce má relativně prosté rozvržení: je členěna do tří hlavních kapitol. První kapitola je popisem vlastností dějových jmen, druhá přináší přehled současných teorií nominalizace a třetí je praktickou analýzou vybraných substantiv. Text uzavírá francouzské résumé (jenž nicméně není úplně bezchybné) a bibliografie (která však není řazena abecedně podle příjmení autora).

Obecně bych měl k práci především obsahové komentáře, neboť po formální stránce (kromě již zmíněného fr. résumé a bibliografie) je zcela v pořádku, dokonce se mi jeví jako velmi přehledná, k čemuž přispívají četné souhrnné tabulky i způsob, jakým jsou uváděny a komentovány příklady.

1) Většina mých výhrad k obsahu se týká některých „zkratkovitých“ formulací, které sice nejsou nijak vážné, ale posouvají někdy smysl dané výpovědi za přijatelnou hranici. Např. hned na s. 3 autorka říká, že nejdůležitější z rámců kognitivní lingvistiky je sémantika. Asi by bylo dobré na úvod vůbec vymezit hlavní *předpoklady* kognitivní lingvistiky – z toho by pak jasně vyplynulo, že *rovinou* či *oblastí* jazykového systému, do níž kognitivismus promluvil nejvíce, je právě sémantika (o něco méně morfologie, a skoro vůbec ne pak fonologie).

2) Na s. 29 je obdivuhodné, že se autorka nebála uvádět příklady i z jiných jazyků, než je její „diplomní“ francouzština, ale přesto je třeba postupovat velmi opatrně, když srovnáváme např. arabštinu s románskými jazyky. Zde by bylo potřeba lépe charakterizovat morfologické operace, kterými vznikají deverbální jména v arabštině a v románských jazycích. Je známo, že některé kategorie (např. kauzativa) se realizují velmi různými způsoby (od naprosto pravidelné morfologické kauzativizace po smíšené morfologické, derivační a syntaktické postupy). Románské jazyky jsou v derivaci dějových jmen právě na straně smíšených (a tedy dosti neprediktabilních) postupů, které někdy není radno „házet do jednoho pytle“. S tím souvisí i diskuse slov *laver-lavage-lavement-toilette* na s. 32-33. Považovat *toilette* za derivačně odvozené od *laver* je skutečně něco, co je přijatelné jen v některých (velmi specifických) teoretických rámcích. Velmi oceňuji, že Alena Suchá si tohoto problému zcela samostatně všimá, když se o něm zmiňuje v pozn. 63 na s. 33. Myslím, že není nutné navrhnout nějaký silnější explikační rámec, ale snad jen říct, že syntakticky založená derivační morfologie (pro niž je vztah *laver-lavement* v podstatě ideálním příkladem) vztah mezi *laver* a *toilette* rozhodně nevysvětlí (takové pokusy tu nicméně jsou a vždy byly).

3) Oceňuji prezentaci verbální typologie, s níž přišly Antonietta Bisetto a Chiara Melloni (moje sympatie k této typologii nejsou jen odborné, ale i osobní...). Přesto (nebo právě proto) k ní mám pár poznámek. Výchozí pozicí pro tyto dvě autorky jsou práce jiných dvou lingvistek – Malky Rappaport Hovavové a Beth Levinové (nikoli tedy tří lingvistů

Rappaporta, Hovava a Levina), ale to je jen takové bibliografické upřesnění. Důležitější je, že Alena Suchá se k této typologii v závěru práce vlastně „obrací zády“, když říká (na s. 90), že „sufixy nesou rezultativní význam“. Bisettová s Melloniovou se naopak snažily ukázat, že tento sémantický aspekt je dán především slovesem, z něhož je substantivum odvozeno. Tento aspekt v některých případech derivace vůbec nemění (např. sloveso *creare* „přenáší“ svou rezultativnost na derivát „creazione“). Na druhou stranu je však pravda – a to už u Bisettové/Melloniové poněkud chybí –, že některé sufixy mají schopnost takové sémantické aspekty měnit. Ideální teorie by tak měla říct, jak se kombinuje význam báze s významem afixu tak, že vzniká slovo *s novým významem, zcela kompozičně ke struktuře derivátu* (a to je pojetí, které už ke konci 80. let razila Danielle Corbinová, jež je v poslední době bohužel čím dál víc opomíjena...).

4) Od s. 60 dále se mi opravdu líbí precizní postup, jakým Alena Suchá jednotlivá slova analyzuje, zejména to, jak na základě korpusových dat zpochybňuje některé slovníkové definice (příklad slova *oeuvre*; totéž by platilo i pro *analyse*, jež může být nejen dějové, ale i rezultativní s konkrétním významem podobným slovům, jako je *facture*). Autorčiny překlady nalezených příkladů jsou zcela v pořádku.

5) Na s. 72 mám trochu pochybnosti ohledně slova *vue* – ve spojení *point de vue de* bych to rozhodně nebral jako důkaz přítomnosti argumentu deverbativa *vue*.

6) Na s. 74 je v souhrnné tabulce uvedeno jako základové sloveso pro *recherche* „chercher“. Je tomu opravdu tak? Nemohlo by být *rechercher*? Jak se má prefix *re-* k oběma slovům?

To jsou v zásadě všechny připomínky, které k práci mám. Jak je patrné, jde opravdu o příspěvky k diskusi, v žádném případě o nějaké výhrady. Diplomovou práci Aleny Suché považuji za velmi zdařilou. I přes některé diskutabilní body (které jsou dány spíše složitostí tématu, na němž „pohořelo“ už mnoho proslulých lingvistů), ji samozřejmě doporučuji k obhajobě a hodnotím ji jako *výbornou*.

V Českých Budějovicích dne 19. srpna 2013

doc. Mgr. Pavel Štichauer, Ph.D.
oponent diplomové práce